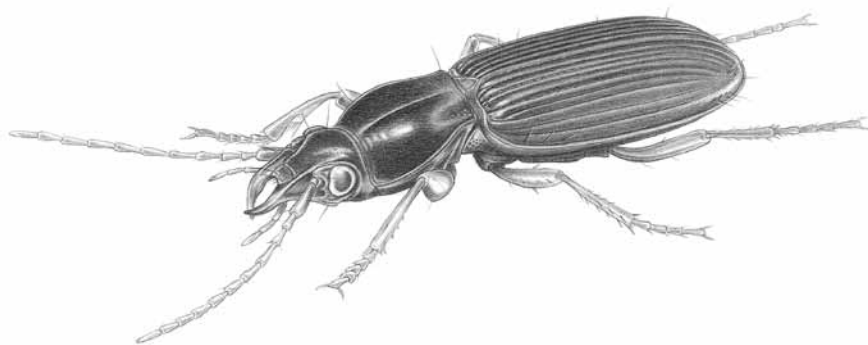

Figuur 196
Stomis pumicatus.

GENUS STOMIS
soort 148

Gestreckte bruine tot zwarte soorten van ongeveer 7-10 mm.

Areaal

Holarctisch genus met het Mediterrane gebied en het Midden-Oosten (Kaukasus, Iran) als hoofdverspreidingsgebied en één Nearctische soort (BOUSQUET 1983). Er zijn ongeveer vijftien soorten, waarvan zeven in Europa (HURKA 1996). Een enkele soort reikt tot Japan. In Nederland één soort.

Oecologie en biologie

Zie de bespreking van *Stomis pumicatus*; voor de ordinatie zie fig. 144.

Taxonomie

Enkele van de Europese soorten worden soms als ondersoorten gezien (GHIDINI 1957) maar door anderen weer als goede soorten aangemerkt (MAGISTRETTI 1965).

148 *Stomis pumicatus*

Areaal

West-Palearctische soort. Geheel Europa, zonder het noorden. In het zuiden tot aan de Middellandse Zee, zonder de eilanden. Naar het oosten tot Klein-Azië en de Kaukasus.

Areaalkarakteristiek: 9, Nederland: subcentraal.

Voorkomen

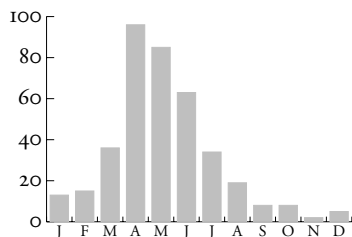
In praktisch geheel Nederland, niet zeldzaam. Op de Britse Eilanden wijd verbreid, het meest talrijk in Zuid- en Oost-Engeland, meer plaatselijk in Wales, Schotland en Ierland (LUFF 1998). Ook vrij gewoon in Denemarken (BANGSHOLT 1983), in Fennoscandië alleen in Zuid-Zweden, vooral aan de zuidkust en op Öland en Gotland (LINDROTH 1945, 1986). In Duitsland bijna overal gewoon, alleen in het oosten (Brandenburg) wat zeldzamer (HORION 1941). In Zwitserland en grote delen van Midden-Europa, behalve de hoge Alpen, eveneens verbreid en een vrij gewone soort (MARGGI 1992). In België in het gehele land (DESENDER 1986).

Status: de soort is in Denemarken enigszins achteruitgegaan, maar in Nederland en België is het aantal bezette UTM-hokken gelijk gebleven of iets toegenomen (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

Oecologie

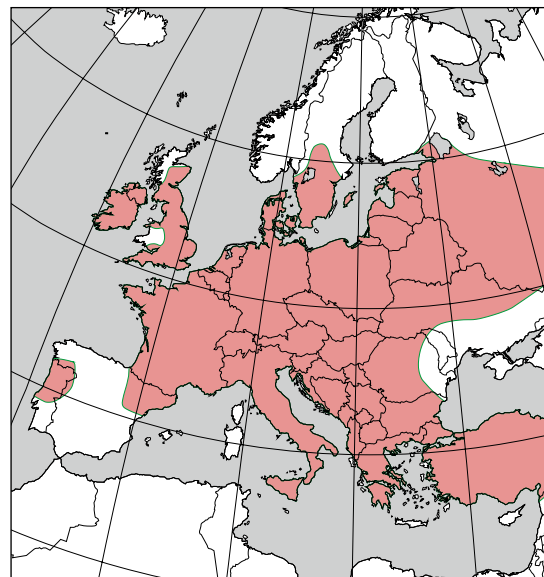
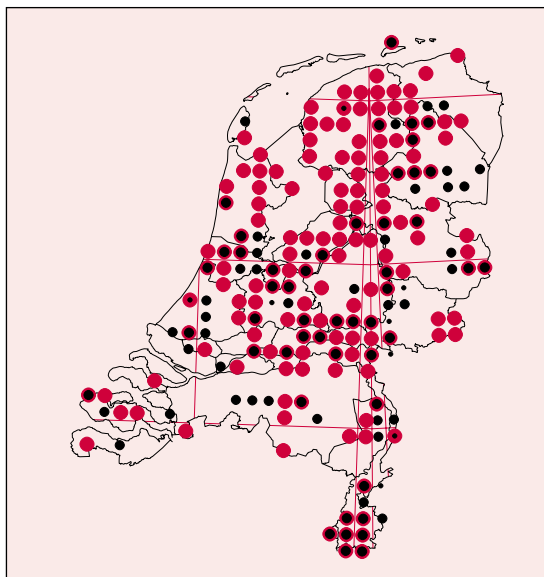
Hygrofiel, cultuurvolger. In experimenten bleek de soort eurytherm en lichtschuw te zijn (THIELE 1977). Vooral op matig vochtige, lemige of kleiige, humusrijke bodem, met een voorkeur voor lichte cultuurterreinen zoals graslanden en vrij open maar beschaduwde terreintypen zoals tuinen, parken met een vrij rijke vegetatie, onbeheerde graslanden, bijvoorbeeld in uiterwaarden (LINDROTH 1974, 1985), maar ook in open bostypen (O.A. BARNDT ET AL. 1991). Vaak aangetroffen in nesten van mollen en knaagdieren, en voorkomend van het laagland tot ca. 2000 m (BURMEISTER 1939, MARGGI 1992). Hij wordt zelden in zeer grote aantallen gevangen.

Vangpotten. Groep: D2 (178 series, 1.737 individuen). Er zijn geen vangsten van puur venige of zandige bodem en open oevers [1-12, 31-33]. De hoogste dichtheden en presenties in loofbossen [18-19] maar niet in het eiken-haagbeukenbos [20]. Verder vooral in beschaduwde vochtige terreinen, zoals natte bossen en struwelen, ruderaal terreinen en kruidenrijke graslanden [21-26]. **Eurytopie:** 6 (PRES = 0,42 en SIM = 0,84). **Bodem en Vocht:** geen voorkeur. **Begeleiders:** *Nebria brevicollis* 73,3% (19,6%) en *Loricera pilicornis* 70,6% (18,4%).

148 *Stomis pumicatus*

148 *Stomis pumicatus*

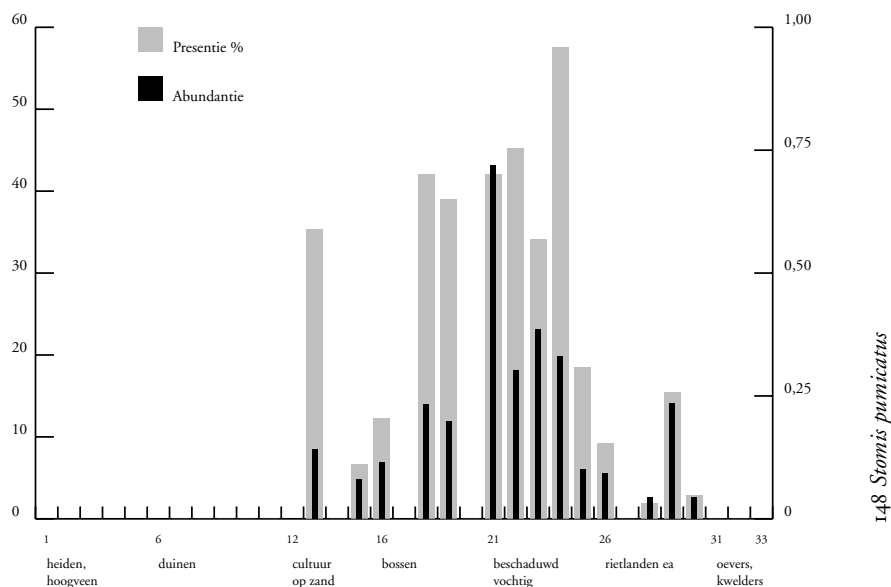
Biologie

Nachtactief. Voortplanting in het voorjaar, jonge dieren in de herfst. Overwintering geschiedt als volwassen dier, maar gedurende het gehele jaar kunnen adulten worden aangetroffen. De larve is beschreven door Luff (1993) en Zetto Brandmayr & Marano (1993).

Dispersie: dimorf. Over het algemeen worden van deze soort uitsluitend brachyptere exemplaren gevonden (O.A. BANGSHOLT 1983, DESENDER 1989A, LUFF 1998). In de IJsselmeerpolders zijn echter al in een vroeg stadium ook gevleugelde exemplaren aangetroffen. Waarschijnlijk komen macroptere exemplaren in zeer lage dichtheden voor, maar voldoende om in gunstige omstandigheden aanzet te kunnen geven tot kolonisatie. Hij heeft zich later in de polders gevestigd (SIEPEL ET AL. 1996).

Bedreiging

Eurytope soort, weinig bruikbaar als indicator.

148 *Stomis pumicatus*

GENUS POECILUS

soort 149-153

Middelgrote ovale soorten. Grootte ca. 9-15 mm. Ze zijn over het algemeen metaalkleurig.

Areaal

Een Holarctisch genus met ca. 100 soorten, waarvan ca 45 in het Palearctisch gebied. Het genus is onderverdeeld in vijf subgenera waarvan twee in Europa (ARNDT & HURKA 1992, HURKA 1996). In Europa ongeveer 20 soorten, waarvan vijf in Nederland (fig. 198).

Oecologie

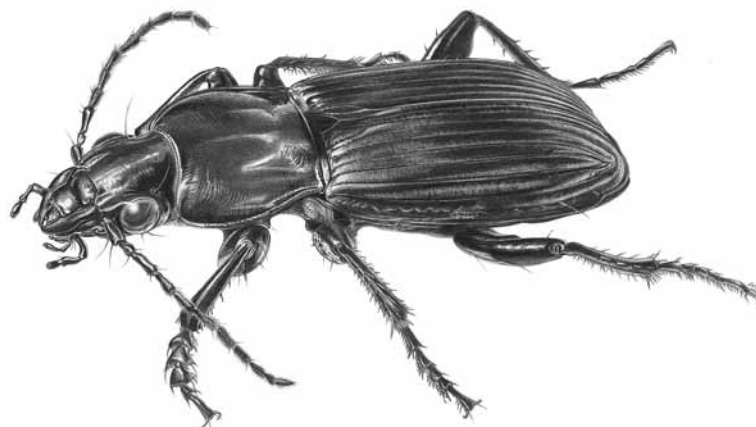
Vooraf in open biotopen zoals droge zandige terreinen, heiden, kalkhellingen; maar ook zijn enkele soorten gespecialiseerd op vochtiger terreintypen zoals oevers. De bij ons voorkomende soorten variëren van tamelijk eurytoop (*P. versicolor*) tot stenotoop (*P. kugelanni* en *punctulatus*). De *Poecilus*-soorten zijn opgenomen in de ordinatie van de *Pterostichus*-soorten (fig. 201). Veel onderzoek aan *Poecilus*-soorten is verricht door onder anderen Den Boer (1977 E.A.), Bommarco (1997) en Mols (1993).

Biologie

In hoofdzaak dagactieve soorten. Evenals *Pterostichus*, uiteenlopende reproductiecycli. De larven van *Poecilus* zijn beschreven door Arndt & Hurka (1992).

Taxonomie

De soorten van dit genus werden veelal onder *Pterostichus* geplaatst. Het is echter duidelijk geworden dat het in deze opvatting om een polyfyletische groep ging en op grond van taxonomische kenmerken, maar ook op grond van de afwijkende oecologische voorkeur is daarom besloten om, in tegenstelling tot enkele belangrijke West-Europese taxonomische werken (O.A. LINDROTH 1974, 1986), *Poecilus*-soorten niet meer onder *Pterostichus* op te nemen. Dit in navolging van recente ontwikkelingen in de literatuur over de Midden-Europese

loopkeverfauna (TRAUTNER & GEIGENMÜLLER 1987, ASSMANN ET AL. 1998).

Figuur 197
Poecilus lepidus.

149 *Poecilus cupreus*

Synoniem

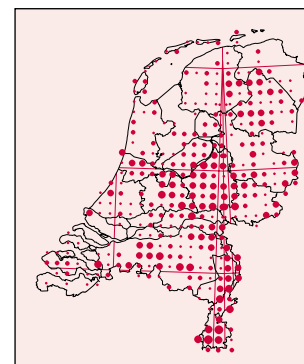
Pterostichus cupreus

Areaal

Palearctische soort. In geheel Europa behalve het noorden. Zuidelijk tot de Middellandse Zee inclusief de grote eilanden. Naar het oosten tot in Siberië, tot de rivier de Lena en tot Centraal-Azië. **Areaalkarakteristiek:** 9, Nederland: sub-centraal.

Voorkomen

In Nederland vooral in kleigebieden. Op de zandgronden ontbreekt hij weliswaar niet geheel, maar is daar aanmerkelijk zeldzamer. Op de Britse Eilanden vooral algemeen in het zuiden, maar plaatselijk en minder gewoon in het noorden en in Ierland (LUFF 1998). In Fennoscandië beperkt tot het zuiden van Zweden en Finland, in Noorwegen alleen in het uiterste zuiden (LINDROTH 1945, 1986). Vrij algemeen in Dene-

Figuur 198
Poecilus: aantal soorten per hok, 5 klassen (1-5 soorten).